

Sousedé v knize. Česká a německá knižní kultura 1. poloviny 20. století

TISKOVÁ ZPRÁVA | 19. 6. 2019

VÝSTAVA | Sousedé v knize. Česká a německá knižní kultura 1. poloviny 20. století ze sbírky Muzea umění Olomouc

VERNISÁŽ | 20. 6. 2019 v 18.30

TRVÁNÍ DO | 13. 10. 2019

MÍSTO | Muzeum moderního umění Olomouc, Salon a Kabinet

KURÁTORKA VÝSTAVY | Hana Bartošová

ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ | Petr Oulehla

GRAFICKÉ ŘEŠENÍ | Vladimír Vaca

VIDEOINSTALACE | Kamil Zajíček

PŘEKLAD | Eva Kušová, Michael Hofmann

Jak se měnila kniha s nástupem secese, symbolismu, surrealismu nebo funkcionalismu? Kdy začala být chápána jako svébytné umělecké dílo? A jak se navzájem ovlivňovaly české a německé knihy, na to odpoví od 20. června návštěvníkům Muzea moderního umění nová výstava *Sousedé v knize | Česká a německá knižní kultura 1. poloviny 20. století ze sbírky Muzea umění Olomouc*.

„Zaměříme se na vývoj knižních úprav od počátku 20. století až do konce 2. světové války, a to v podání jak českých, tak německých umělců,“ prozrazuje autorka výstavy Hana Bartošová s tím, že návštěvníci uvidí dvě stě padesát z třinácti set knih, které má muzeum ve sbírkách.

Největším problémem byl výběr. „Bylo to těžké rozhodování, protože většina knih má kromě zajímavé obálky, vazby nebo titulního listu, také obrazový doprovod uvnitř. Přemýšleli jsme, jak to vyřešit, jak je lidem zpřístupnit, i když budou uzavřeny ve vitrínách. Nakonec se zrodil nápad na zapojení digitálních médií, a tak alespoň u některých titulů zprostředkujeme návštěvníkům vhled do celé knihy.“

Německo a jeho vliv

Česká a německá kultura se stýkala a potýkala už od středověku a knižní produkce není výjimkou. „Je to podobné jako v ostatních – nejen uměleckých – oborech. Člověka většinou nejvíce ovlivňuje jeho bezprostřední okolí a dění v zemích, které nás obklopují. V Německu, u našeho největšího a ekonomicky nejsilnějšího souseda, byly i pro umělce větší studijní nebo pracovní možnosti,“ vysvětluje Hana Bartošová.

Nejprogresivnější umělci střední a východní Evropy tvořili v Německu, kde nalézali platformy pro nové pojetí umění. Jednou z nich bylo například hnutí *Bauhaus*, které vychází z konstruktivismu a způsobilo revoluci v architektuře, užitém umění i v typografii. Výstava však představí nejen knižní tvorbu meziválečné avantgardy, ale i knihy v úpravě umělců tvořících v prvních letech 20. století ve stylu secese, symbolismu a dekadence, později pak expresionismu a kubismu. „V našem pojetí nebude podstatné, jaké české knihy vycházely z němčině a naopak. Budeme se soustředit výhradně na výtvarnou, typografickou stránku knihy, představíme jednotlivé tvůrce a obsahovou stránku zcela pomíneme,“ zdůrazňuje Bartošová.

Výtvarníci mají většinou blízký vztah k literatuře, a proto knihy často provázejí ilustrace autorů zvučných jmen. To ještě umocňuje skutečnost, že mezi umělci obou oborů panovaly často velmi úzké přátelské vazby. „Například šumavský mág Josef Váchal ilustroval knihy svých současníků Jakuba Demla nebo Josefa Šimánka, ale kromě toho mnohdy vystupuje i v roli autora textu. Váchal se věnoval knize jako celku, své knihy psal, ilustroval i vázal,“ vysvětluje Hana Bartošová.

Knížní tvorba byla pro výtvarné umělce také zcela prozaicky i vítaným zdrojem příjmů. Vydavatelství měla většinou stabilní okruh spolupracovníků z řad výtvarníků. V českém prostředí to bylo třeba nakladatelství Aventinum, které založil Otokar Štorch-Marien v roce 1919. Pracovali pro něj nejnámější umělci české meziválečné avantgardy, jako byli Josef Čapek, Jan Zrzavý, Josef Šíma, Jindřich Štyrský či Toyen. „V prostorách nakladatelství byla dokonce galerie – Aventinská mansarda, kde se ve své době konala řada klíčových výstav českého výtvarného umění,“ připomíná Bartošová

Knížní fondy Muzea umění Olomouc

Sbírkové knižní fondy systematicky buduje Muzeum umění Olomouc už od poloviny 90. let. Nejprve to byla *Knih 20. století* zaměřená na typografii meziválečné avantgardy a pozdní poválečné moderny, dále *Knihovna Otto Františka Bablera* jako součást literární pozůstalosti významného olomouckého překladatele a bibliofila a konečně sbírka *Autorské knihy*, tedy knihy jako uměleckého, mnohdy v jediném exempláři vytvořeného díla.

Tomáš Kasal

tiskový mluvčí

Muzeum umění Olomouc | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

K: Muzeum moderního umění | Denisova 47 | 771 11 Olomouc

T: 585 514 282 | M: 602 671 477

E: kasal@muo.cz | [web](#) | [facebook](#) | [twitter](#)